

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 29 juni 1914 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om lagstiftning till skydd mot olovligt tillägnande av kottar.

Närvarande: herrar Petersson i Lidingsö villastad, Lindhagen, Söderbergh*, Trana, Stårner, greve Lagerbjelke, Alexanderson, Johanson i Valared, Knut Larsson, greve Spens, Pettersson i Bjälbo*, Schotte, Persson i Norrköping, Olsson i See, Svensson i Saläng* och Igel.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Uti en inom första kammaren väckt, till lagutskottet hänvisad motion, nr 2, har herr *Gustaf Barthelson* hemställt, »att riksdagen ville besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t täcktes taga under omprövning, huruvida icke i strafflagen borde meddelas uttryckliga bestämmelser, ägnade att bereda skydd mot olovligt tillägnande av kott, ävensom därefter för riksdagen framlägga det förslag till lagstiftning i ämnet, vartill omständigheterna föranleda.»

Till stöd för denna hemställan har motionären anført följande:

Motionen.

»På grund av motioner vid 1913 års riksdag beslöt riksdagen att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning, huruvida och i vilken omfattning ägare och innehavare av jord kunde beredas skydd mot tillägnande av å deras mark växande vilda bär, samt därefter för riksdagen framlägga förslag till lagstiftning i ämnet.

Genom ifrågavarande motioner bragtes under riksdagens prövning markägarens rätt till å densamma växande vilda bär.

Att någon tvekan kunnat uppstå rörande äganderätten till vilt växande bär torde bland annat bero därpå, att olovligt borttagande av vilda bär å annans mark icke i 1734 års strafflag upptagits såsom stöld.

Skulle emellertid markägaren ej kunna göra sin rätt till de vilda bären gällande på den grund, att någon straffbestämmelse för dylikt borttagande ej fanns i 1734 års lag intagen, komme samma förhållande att inträda även rörande allt annat på skog växande, vilket borttagande år 1734 ej kunde sättas under rubriken stöld, då det denna tid saknade värde, såsom trädens frukter — utom ollon och nötter, vilka sistnämnda redan år 1734 ägde värde och därför skyddades genom lagen.

Spörsmålet om skydd för markägarens rätt till de bär, som växa på hans mark, står därför i nära sammanhang särskilt med frågan om markägarens rätt till å hans mark varande tall- och grankottar samt till frukten å skogsträden i allmänhet.

Likasom skogsbären först på senare tid fått handelsvärde, så hava ock tall- och grankotten först under senaste 30—40 åren fått sådant värde, varföre det för markägaren erfordras laga skydd för hans äganderätt till kottarne i lika hög grad som till bären. Och då så är, borde en utredning om äganderätten enbart till bären vara mindre lämplig, utan synes det, som om den redan beslutade utredningen rörande skydd för markägaren till de å hans mark växande bären borde utsträckas till att omfatta ej blott de vilda bären utan allt annat å hans mark förekommande, vars borttagande ej i 1734 års strafflag upptagits under rubriken stöld och snatteri.

Införandet av ordnad hushållning å en del av landets skogar har åstadkommit detta värde, vad skogsfrö beträffar. Så äga kottar av tall ett värde av 5 à 7 kronor och av gran ett värde av 1 à 2 kronor per hektoliter, tallfrö ett värde av 10 à 20 kronor och granfrö av 5 à 10 kronor per kilogram.

Överförandet av en skogshushållning från extensiv till en intensiv eller till åtminstone i avseende på återväxten ordnade förhållanden kräver avsevärda utgifter, förnämligast för kulturer, och ofta även minskade inkomster genom en nedsättning i förutvarande avverkningsbelopp. Under sådana förhållanden är det givet, att den inkomst, en skörd av kottar kan lämna, skulle kunna bidraga till skogsavkastningens höjande. På grund av det stora virkeskapital, som erfordras för att möjliggöra en rationell skogshushållning, måste, för att en sådan skall kunna bliva ekonomiskt bärande, allt på skogen växande av ägaren tillvaratagas och

på bästa sätt avsättas. För att detta tillgodogörande även av de jämförelsevis mindre värdefulla produkterna å skogen såsom kottar, bär m. m. må komma till stånd, fordras dock först och främst, att även skogsägaren liksom varje annan må av lagen hava skydd för sin egendom. Förr än detta skydd erhållits, torde ett allmänt intresse för rationell skogshushållning ej komma till stånd.

I fråga om skogsfröet är detta skydd så mycket nödvändigare, som en skogshushållning utan skogsfrö ej är tänkbar.

På grund av kottarnes höga värde — 1 tunna tallkottar motsvarar i värde ungefär 1 tunna hafre — översvämmas synnerligast för avsättning av kottar väl belägna skogar av kottplockare, som skövla träden från all kott, som kan åtkommas.

Till förlusten av kottarne får skogens ägare lägga ännu en, som ofta nog är ännu kännbarare. För att kunna på kortast möjliga tid och på bekvämaste sätt åtkomma största mängd kottar pläga nämligen många kottinsamlare från träden nedhugga de grenar och till och med toppar, som bära kott, varigenom de så behandlade träden förstöras. En sådan avskyvård skadegörelse, som i de flesta fall drabbar unga och medelålders träd med kraftiga kronor, och som sålunda stå i sin bästa växt, är numer en ej ovanlig företeelse, och synes densamma tilltaga i samma mån som priset på kottar stegras. Den träffar hårdare den mindre än den större skogsägaren, emedan den senare vanligen har någon bevakare av skogen, vilket i allmänhet ej förekommer å de smärre skogstegarne.

Då fröträd och träd intill hyggeskanterna, som på grund av sin friare ställning bära kott rikligare och oftare än träd inuti bestånden och därför i första hand tillvinna sig kottsamlarnes intresse, bliva berövade sina kottar och kanske även genom avkvistning förstörda, omöjliggöres den självsädd, som med fröträdens kvarlämnande avsetts. Kottinsamling, bedriven på sådant sätt, åstadkommer ej blott skada för enskild man utan blir den då en fara för hela landets skogshushållning.

Visserligen kan dylik skadegörelse på grund av redan varande lag åtalas, men torde det vara tydligt för var och en, att, så länge allmänheten anser sig äga rätt att plocka kottar var som helst, det är omöjligt att mot dylik åverkan bevaka en skog på grund av mängden av kottplockare och på grund därav, att kottplockningen kan pågå under 4 å 5 månader på året.

För ägaren måste just omintetgörandet av hans arbete för åstad-

kommandet av återväxt vara det mest nedslående och från skogshushållningssynpunkt för honom mest kännbart rent ekonomiskt sett. Ett av de allra viktigaste leden i skogshushållningen är ju åstadkommandet av god återväxt på kortast möjliga tid. Genom kottarnes borttagande från fröträden är självsådd ej för skogsägaren möjlig att ernå, utan måste han från annat håll köpa frö för att genom dess utsående erhålla nödig återväxt, vilket synnerligen för en mindre skogsägare är kännbart nog, och vilket alldeles givet ej höjer utan säkerligen slappar intresset för verklig skogsvård. Sedan borttagandet av kott å annans mark tagit nu anförda former, har denna fråga fått ett allmänt intresse, och detta ej blott i faran för att det vaknade intresset för skogsvård skall slappas, utan än mera i faran för att å de skogar, rovplockning av kottar äger rum och naturlig föryngring i tillräcklig grad därigenom omöjliggöres, återväxten kommer att, då den måste ske genom kultur av personer, som ej förstå bedöma halten av det härför köpta fröet, bliva i kvalitativt hänseende underhaltig.

Enligt vunnen erfarenhet spelar nämligen barrträdsfröets och särskilt tallfröets, som är det dyraste, hemort en stor roll vid kultur.

Då man på 1870-talet började här i landet i större skala genom kultur uppdraga tallskog, använde man sig härför av frö från Tyskland, men har resultatet blivit i högsta grad nedslående, i det den efter dessa kulturer uppdragna skogen, på grund av sin dåliga kvalité, blivit nära värdelös, och torde de förluster, som genom användandet av olämpligt tallfrö drabbat landet, kunna skattas till många millioner kronor. På grund av denna erfarenhet har genom Kungl. Maj:ts förordning den 4 april 1910 föreskrivits, att barrträds frö, som införes från främmande land, skall färgas, varjämte å barrträdsfrö satts hög tull — för tallfrö 6 kronor per kilogram — allt avseende att så mycket som möjligt förhindra att vid skogskultur inom landet användes importerat barrträdsfrö.

Då man nu konstaterat, att tallfrö från norra Tyskland icke passar för ens södra Sveriges läge och klimat, ligger det nära till hands att antaga, att frö av tall från södra Sverige icke heller är lämpligt använda inom mellersta och norra delarne av landet, synnerligast som skillnaden i klimatiskt hänseende mellan norra Tyskland och södra Sverige icke är större än skillnaden i detta hänseende mellan nordliga och mellersta Sverige.

Visserligen har man ännu ej kunnat bestämma, inom vilka gränser i norr och söder eller inom vilka olika höjdlägen förflyttning av barr-

trädsfrö kan utan skada äga rum, men torde av skogsförsöksanstalten anställda proveniensförsöken likasom ock motsvarande inom andra länder utförda tydligen påvisa, att den största försiktighet härvid är av nöden. Så har skogsförsöksanstalten för undersökning av tallens proveniensfråga å kronoparken Ollestad anlagt en försökskultur av frö från olika delar av landet. Rörande dessa försök anför professor G. Schotte i skogsvårdsföreningens tidskrift — häftet 12 år 1910 — följande: »Granska vi närmare de i tabellen återgivna talen, finna vi, att tallplantorna från Norrland av *pinus silvestris* f. *lapponica* i allmänhet och i stort sett växt svagare än de från södra Sverige. Vid 4-års ålder hade sålunda ingen norrländsk tallplanta nått över 65 centimeter, medan plantor från sydligare hemort uppnådde ända till 72 centimeter. De 5 år gamla plantorna uppvisa maximala av respektive 100 cm. och 117 cm. Vid 6 år äro nu de högsta plantorna från Norrland 132 cm. men från Sydsverige 156 cm.

I en särskild avdelning i tabellen är årsskottens längd uträknad för åren 1909 och 1910. Vi finna härav, att norrlandstallen har något kortare skott än plantorna från sydligare hemort.

De norrländska tallarna hava avsevärt kortare grenar och se härigenom glesare och spensligare ut. Vidare äro barren i stort sett kortare men bredare å dessa tallar. Barrlängden varierar dock rätt avsevärt.»

Av skogsförsöksanstaltens genom Edvard Vibeck föregående år gjorda undersökningar synes framgå, att icke ens tallfrö från södra och mellersta Norrland bör användas i Norrbotten.

Dessa försök och undersökningar hava sålunda visat, att norrländskt tallfrö ej lämpar sig för Västergötland och således ej för södra Sverige, likasom ock att frö från sydligare trakter ej bör användas inom nordliga. All erfarenhet visar sålunda, att det är av vikt, att vid tallkultur användes frö från i klimatiskt hänseende varandra likartade områden, och att ett brott mot denna regel kommer att hämna sig i framtiden.

De fröklängningsanstalter, som till ett antal av omkring 74 stycken nu finnas i vårt land, äro till största delen belägna i södra delarne av landet. Huvuddelen av det frö, dessa utklänga och sälja, härstammar visserligen från de trakter, varest var och en av dem är belägen, men lättheten att medelst järnvägarne transportera kott gör, att varje frö-

klängningsanstalt kan uppköpa kott på betydligt avstånd från fabriken och till denna transportera dessa för klängning.

Skogsägare, som från dessa anstalter inköper sitt frö, riskerar därför, att åtminstone en del av det köpta fröet ej lämpar sig för den trakt, varest hans skog är belägen. De misstag, som i avseende på fröets hemort begås vid tallkultur, bliva så mycket ödesdigrare, som resultaten av skogskulturer först en lång tid efter kulturen visa sig, så att skogsodlaren kan komma att under en lång följd av år och i stor utsträckning begå samma misstag utan att märka det.

Åstadkommande av skydd mot olovligt borttagande av tall- och grankottar är därför en fråga av stor betydelse ej blott för den enskilde skogsägaren utan för hela landets skogshushållning.

Vid bedömandet av denna fråga, som för landets skogshushållning har den största betydelse, bör hänsyn tagas även därtill, att 1903 års skogslag ålägger den enskilde skogsägaren att skaffa återväxt å den mark, å vilken han avverkat skog, ett åläggande som förpliktigar staten att genom nödig lagstiftning undanröja sådant, som visar sig hindra eller försvåra uppfyllandet av detta åliggande.

De lagstadganden, som möjligen skulle kunna anses tillämpliga på ifrågavarande område, återfinnas i strafflagens 20 kap. 2 § samt 24 kap. 3 och 4 §§.»

Efter återgivande av stadgandet i 24 kap. 3 § strafflagen fortsätter motionären:

»Det höga värde, som kottar på sista tiden erhållit, bör kunna fullt ut motivera deras likställighet i förevarande hänseende med de i relaterade paragraf omnämnda andra trädfrukterna ollon och nötter. Mot ett inordnande under paragrafen synes ej heller kunna tala den under behandlingen i riksdagen av bärfrågan med sådan skärpa framhållna synpunkten, att ett fritt tillgodogörande av naturalstret i fråga ansetts vara från urminnes tid tillåtet och jämväl utgjorde på eljest vanlottade trakter en viktig förvärvskälla för ortsbefolkningen.

För ett sådant inordnande talar jämväl den stora skada, som insamlandet av kottar från växande träd medför, en skada väsentligt större än den, som genom bärplockning åsamkas mark och skogskultur.

Man kan därför med fog påstå, att allt, som talar för förbud mot olovlig bärplockning, i än högre grad gäller olovlig kottplockning, medan samtidigt betänkligheterna mot förbud för bärplockning icke alls eller åtminstone i vida mindre grad gälla kottplockning från träden.

I detta sammanhang torde ävenledes böra bemärkas lagberedningens förslag till jordabalk, enligt vilket i 1 kap. 2 § utsäges: »Till fastighet höra — — — å rot stående träd och andra växter tillika med frukt därå.»

Även om mot förmodan olovligt borttagande av kottar skulle kunna anses straffbart på grund av 24 kap. strafflagen, torde det, med hänsyn ej minst därtill att för varje år det olovliga borttagandet av kott sker i ökad utsträckning och allt mer tager formen av rovplockning, likväl befinnas lämpligt att bestämt uttryck däråt gives i lagtexten.»

I förevarande motion har föreslagits, att riksdagen skulle hos Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga under omprövning, huruvida och på vad sätt olovligt tillägnande av kottar må kunna bliva belagt med straff. Enligt vad motionären meddelat, avser hans framställning emellertid endast olovligt tillägnande av kottar från växande träd. Utskottet, som ej heller finner anledning föreligga att i lagstiftningsväg inskrida mot insamling av kottar från marken eller från hyggen och vindfällan, har däremot funnit frågan om lämpliga åtgärder till skydd emot olovligt tillägnande av kottar från växande träd vara av beskaffenhet att påkalla närmare uppmärksamhet.

*Utskottets
yttrande.*

Nu gällande strafflags bestämmelser om olovligt tillägnande av skogsprodukter från annans mark hava sin plats i lagens 20 och 24 kapitel. Beträffande särskildt tillägnande av produkter från växande träd återfinnes stadgande härom i sistnämnda kapitel 3 §, som har följande lydelse:

»Fäller, syrer eller bläcker man olovligen träd å annans skog eller mark, i uppsåt att trädet eller något därav sig eller annan tillägna, eller tager olovligen där växande gräs, torv eller, av växande träd, ris, gren, näver, bark, löv, bast, ollon eller nötter; varde, evad han det bortfört eller ej, straffad för åverkan, där ej efter 20 kap. gärningen skall annorledes anses; och vare straffet böter, högst ettusen riksdaler, eller fängelse i högst sex månader.

Äro omständigheterna synnerligen försvårande: då må till straffarbete i högst ett år dömas.»

Går värdet av det tillgripna över femton kronor, skall förfarandet jämlikt 20 kap. 2 § strafflagen anses såsom stöld.

Bland dessa sålunda i strafflagen angivna objekt för åverkan eller stöld upptagas icke kottar; och olovligt tillägnande av kottar från växande träd lärer alltså icke falla under ovanberörda lagrum. Att däremot, på sätt motionären framhållit, straffpåföljd inträder för den, som vid insamlande av kottar åstadkommer skada å växande träd genom avbrytande av grenar och toppar eller eljest, kan icke vara föremål för någon som helst tvekan.

Vid bedömande av nu föreliggande fråga synes utskottet uppmärksamhet i främsta rummet böra ägnas åt de ur skogsvårdssynpunkt menliga följderna av en obegränsad frihet för en var att från växande träd insamla kottar. Såväl den framställning, vilken i sådant hänseende lämnats i motionen, som åtskilliga av tjänstemän vid skogsstaten i olika delar av landet gjorda uttalanden, av vilka utskottet haft tillfälle att taga del, synas nämligen giva vid handen, att insamling av kottar flerstädes bedrives på ett sätt och i en omfattning, som icke blott åstadkommer skada å den växande skogen utan även i viss mån äventyrar skogens återväxt. Av omförmälda uttalanden har utskottet sålunda inhämtat, att i samband med ökad efterfrågan av barrträdsfrö insamling av kottar å senare tid utan jordägarens medgivande bedrives i alltjämt stigande omfattning, samt att de personer, vilka sålunda insamla kottar, föröva betydande åverkan å skogen, särskilt genom att avbryta toppar och grenar av yngre träd. Det lärer till och med hava inträffat, att de vid avverkning till återväxtens betryggande kvarlämnade fröträden berövas sina kottar. Särskildt har från Norrbottens län uppgivits, att därvarande skogsvårdsnämnd vid flera tillfällen mottagit klagomål från befolkningen över den olovliga insamling av kottar, som där üger rum. I anledning härav och då de kottar, som utbjudits till salu, mestadels härstammat från ännu ej tillräckligt utvecklade träd och därför befunnits lämna frö av mindre god beskaffenhet, har nämnden, enligt samma uppgift, ansett sig förhindrad att under innevarande år uppköpa kottar från orten.

Nödig hänsyn därtill att vid insamling av kottar skada å träden undvikes samt att kottar icke skördas från sådana träd, som lämna mindervärdigt frö, lärer i regel icke kunna förväntas av annan än skogens ägare. Därest insamling av kottar, såsom nu synes vara fallet, i avsevärd utsträckning är förenad med skadegörelse å träden, skulle visserligen även enligt gällande lag ett sådant förfarande kunna beivras genom åtal vid domstol. Dylika åtal torde dock synnerligen ofta vara förbundna med svårighet att åstadkomma erforderlig bevisning och skulle därför i

de flesta fall icke leda till den skyldiges fällande. Det synes sålunda utskottet vara uppenbart, att ett förbud mot insamling av kottar från växande träd å annans mark ur forstlig synpunkt är synnerligen påkallat.

Förutom av vad sålunda ur förenämnda synpunkt kan anföras till stöd för införande av lagbestämt skydd mot olovlig insamling av kottar synes skäl för en dylik lagstiftningsåtgärd kunna hämtas även från jordägarens intresse av att lämnas i okvald besittning av de å hans träd växande kottarna. Vid tiden för nu gällande strafflags tillkomst hafva kottar utan tvivel för jordägaren representerat ett mycket ringa värde, som han endast sällan i någon mera avsevärd omfattning tillgodogjorde sig. När därför strafflagen bland stöld- och åverkansobjekten upptager ollon och nötter men icke kottar, torde detta hafva stått i full öfverensstämmelse med grundsatsen att förbehålla jordägaren de produkter, som för honom kunde anses äga ekonomiskt värde. Först under senare år har i samband med vidsträcktare skogskultur inträtt en ökad efterfrågan av tall- och granfrö, och såsom följd härav har uppkommit en betydande stegring av kottarnas värde. Jordägaren synes vid sådant förhållande med fog kunna äga anspråk på enahanda straffskydd mot olovligt tillägnande av kottar, som lagstiftningen sedan lång tid tillerkänt honom i fråga om ollon och nötter. Förutom den förlust, som tillskyndas honom därigenom att han förhindras att själv tillgodogöra sig kottarna å honom tillhöriga träd, kan han under vissa förhållanden få vidkännas även direkta utgifter, såsom för frösädd och liknande ändamål. Det allmänhetens intresse, som må förefinnas i upprätthållandet av en sedan gammalt ej ifrågasatt rätt att insamla kottar å annans mark, måste vara av underordnad betydelse i jämförelse med de viktiga hänsyn, som framför allt ur skogsvårdens synpunkt kräva tillgodoseende, och samma intresse varder för öfrigt enligt utskottets mening fortfarande i skälig omfattning tillgodosett därigenom, att rätten att insamla kottar från marken eller från hyggen och vindfällena icke beröres av den ifrågasatta lagstiftningsåtgärden.

Med stöd av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av förevarande motion, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta utreda, huruvida och på vad

sätt straffbestämmelser må kunna meddelas till förekommande av olovligt tillägnande av kottar från växande träd å annans mark, samt därefter för riksdagen framlägga det förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 29 juni 1914.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.

Reservationer:

dels av herr *Alexanderson* i fråga om viss del av utskottets motivering,

dels ock av herrar *Lindhagen*, *Stärner*, *Schotte*, *Persson* i Norrköping, *Olsson* i See och *Igel*, vilka ansett, att utskottet bort hemställa, att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Till stöd härför hava herrar *Stärner*, *Schotte*, *Olsson* i See och *Igel* anfört:

»Insamling av kottar har alltid ansetts vara medgiven vem som helst. Å vissa orter och under vissa år lär en dylik insamling ge den fattigaste befolkningen ett välbehövt tillskott i dess tunga kamp för uppehållet. Skall därför en ändring ske i den nu bestående rätten till insamling av kottar, böra härför synnerligen starka skäl kunna åberopas. Ensam åberopande av en jordägarens rätt eller ett hans intresse av att lämnas i okvald besittning av kottar, som växa å honom tillhöriga träd, kan ingalunda vara tillfyllest för att rubba en sedan gamla tider bestående rätt. Huvudmotivet för utskottets tillstyrkande av en skrivelse i motionens syfte är också omsorgen om en god skogsvård och närmast att förhindra skadegörelse å växande träd genom kottinsamlingen. Det lär visserligen emellanåt förekomma, att grenar och toppar avbrytas för att åtkomma kottarna. Men till förhindrande härav behöver ej något förbud

för kottinsamling komma till stånd. Straff för en dylik åverkan å växande träd finnes redan, såsom också utskottet vitsordar, i 24 kap. strafflagen. Det gäller allenast att befordra vederbörande, som på sådant sätt missbrukar sin rätt till kottinsamling, till laga näpst. Statuerande av ett eller annat exempel skulle förvisso hava god verkan och kan ej möta större svårighet.

Behovet av frö till skogssådd är med det ökade intresset för ett uthålligt skogsbruk i ständigt stigande. Även under nuvarande förhållanden hava de många fröklängningsanstalterna ofta svårt att fylla sitt behov av kott. Titt och ofta förekomma också offentliga uppmaningar till allmänheten att insamla och tillhandahålla kott för dessa anstalter. Skulle nu kottarna förbehållas jordägaren, är det att befara, att brist på barrträdsfrö ofta skall uppstå eller åtminstone att prisen på sådant frö skola avsevärt stiga. Men detta kan icke vara till fördel för det skogsodlingsarbete, man uppger sig önska främja, genom inskränkning i rätten till kottinsamling.

Om ur allmän skogsvårdssynpunkt synnerligen vägande skäl för en dylik inskränkning föreligga för landet i sin helhet eller vissa delar därav, skola skogsvårdsstyrelserna säkerligen icke underlåta att härpå fästa Kungl. Maj:ts uppmärksamhet.

Att emellertid nu, på enskild motionärs framställning, avlåta en skrivelse i ämnet till Kungl. Maj:t synes oss föga påkallat. Riksdagen skulle därmed, redan på den ofullständiga utredning, som nu föreligger, hava uttalat sina sympatier för en inskränkning i den fria kottinsamlingen, mot vilken inskränkning i och för sig starka skäl kunna anföras, och vars verkningar, om de komma till stånd, icke nu kunna i någon mån överses.»

Herr *Lindhagen*, med vilken herr *Persson* i Norrköping huvudsakligen instämt, har anfört:

»Uti lagen den 24 maj 1895 om vad som till fast egendom är att hänföra skall till sådan egendom höra »å rot stående träd och andra växter tillika med frukt därå». Denna bestämmelse har av lagberedningen upptagits i 1 kap. av dess förslag till jordabalk, men dessutom har i förslaget tillagts i nämnda kap:s 5 §: »Vilt växande bär och svamp äger envar taga å annans mark», dock med vissa närmare angivna undantag. Gällande föreskrifter i 24 kap. 3 § strafflagen om straff för åverkan har av utskottet återgifvits. I lagberedningens förslag tillägges därtill straff av böter om någon tager olovligen vilt växande bär eller

svamp å sådant område, där sådant tillägnande enligt förslaget antydda undantag är förbjudet.

Av gällande lagstiftning synes således framgå, att även kottar å växande barrträd liksom andra växter och växtdelar principiellt tillhöra fastigheten och följaktligen också fastighetens ägare. Enligt lagberedningens tilläggsförslag kan man dessutom vara böjd att tro, att beredningen ansett kottar också vara vid straffrättsligt ansvar praktiskt skyddade mot tillägnande, då beredningen sökt bereda ett visst uttryckligt skydd för plockning av bär och svamp å annans mark med vissa nya undantag, men ej nämnt något om kottar. Kottarna skulle således enligt beredningarn möjligen betraktas som en del av trädet och dess grenar, under det däremot exempelvis äpplen och päron på träd pläga betraktas som fristående »gods» och olovligt tillägnande av sådana frukter därför hemfalla under stöldkapitlet i strafflagen. Vad som dock gör saken än mera oklar är att uti 24 kap. 3 § strafflagen uppräknas uttryckligen ollon och nötter, men ej kottar. Därav skulle då kunna å andra sidan dragas den slutsatsen, att kottarne få fritt tagas utan äventyr av ansvar.

Motionären begär nu åtgärder för att förhindra att främmande vid plockning af kottar å träd förstör träden genom att bryta av grenar eller t. o. m. själva topparna. Så vitt detta kan förhindras genom strafflagsbestämmelser förefinnes, såsom utskottet ock erinrat, redan sådant skydd. Det är vid ansvar förbjudet att förfara på nyss antytt sätt. Utskottet föreställer sig emellertid i likhet med motionären, att blott det blir klart föreskrivet i strafflagen, att även plockandet av kottar i och för sig är vid ansvar förbjudet, även om skadegörelse å trädet i övrigt ej sker, så kommer man allmänt att hålla sig borta från själva plockningen av kottar och således även från möjlighet av skadegörelse å träden.

Detta är till en början säkerligen en oriktig förespegling av utskottet. En sådan lagförklaring blir med all sannolikhet fullständigt verkningslös i det avsedda syftet. Redan gällande ansvarsbestämmelser i 24 kap. 3 § strafflagen stå i åtskilliga delar icke i samklang med svenska folkets av förhållandenas natur skapade plägseder och rättsuppfattning. Ollon och i all synnerhet nötter anses flerstädes vara var mans egendom och brytandet av grenar i annans skog och mark för att sätta i vaser och vattenglas i hemmen anses allmänt vara särdeles tillåtligt och betraktas särskilt av den från naturglädje avstängda stadsbefolkningen såsom ett dess oförytterliga privilegium. De flesta människor i landet göra sig årligen med det gladaste samvete skyldiga till dylika överträ-

delser av strafflagen. Landssed, när hon icke haver oskäl med sig, bör räknas för lag, säga domarereglerna, och förmodligen är det denna grundsats svenska folket stöder sig på i förevarande fall. Om man nu flikar in kottarna i strafflagen vid sidan av riset, grenarna, ollonen och nötterna, så har detta lika liten effekt som det äldre straffskyddet.

För övrigt har icke genom motionärens framställning på något sätt ådagalagts, att det skulle vara ens ur nationalekonomisk synpunkt lämpligt att i vårt vidsträckta skogsland nu allmänt förekomma den frivilliga kottplockningen. Det är då så mycket mindre tillrådligt att förordna en sådan åtgärd, som därigenom en behöflig inkomst skulle berövas många nödlidande människor.

Det förfarande slutligen, som motionären närmast påtalar, är som sagt belagt med straff, och då detta förfarande också har oskäl med sig, äro vederbörande skogsägare i sin goda rätt, om de begagna lagens utvägar och för dylik uppsåtlig skadegörelse å växande träd statuera ett exempel den skyldige till näpst och androm till varnagel. Det viktigaste och enda verkningsfulla är emellertid här att på orter, där sådana missbruk förekomma, söka upplysa befolkningen om det orätta i dess handlingssätt och såsom en sista utväg mot de oförbätterliga varna med strafflagen. Särskilt jägmästare, som nu funnit sig föranledda till beklaganden i förevarande avseende, borde låta sig vara angeläget att genom föredrag, broschyrer och tidningsartiklar främja en bättre upplysning och goda landsseder. En framställning till Kungl. Maj:t från riksdagens sida om erinran till vederbörande jägeristater att i detta avseende i sin ämbetsutövning främja de sociala intressena vore säkerligen på sin plats. Men då en sådan framställning faller utanför motionens ram, återstår för mig allenast att på de skäl ovan anförts förena mig i hemställan att ifrågakvarande motion icke måtte vinna riksdagens bifall.»